

PRAVIDLA PRO HODNOCENÍ A KLASIFIKACI ŽÁKŮ

„... ve škole přece nejde o to, abychom věděli, co žáci vědí, ale aby žáci věděli.“

Základní východiska pro hodnocení a klasifikaci

- Za základ považujeme pojem „zpětná vazba“, který se dá charakterizovat jako informace o správnosti postupu, průběhu či výsledku (správně, nesprávně, málo, příliš atd.) nikoliv však posuzování kvalit žáka (šikovný, schopný, pilný atd.) Okamžitou zpětnou vazbu považujeme za jeden ze stěžejních faktorů efektivního učení, zatímco posuzování kvalit žáka je naopak rizikovým postupem, který může učení blokovat.
- Při poskytování zpětné vazby (popisem nebo konstatováním) je kladen důraz na vhodnou formulaci - přednost se dává pozitivnímu vyjadřování.
- Používané způsoby a metody posuzování výsledků práce žáků musí být v souladu se základní filosofií školního vzdělávacího programu, zejména s partnerským vztahem k dětem. Oblast hodnocení je tradiční oblastí uplatňování mocenských postojů vůči dětem, a proto je i prubířským kamenem toho, jak opravdově tento proklamovaný partnerský vztah cítíme a realizujeme.
- Každému hodnocení musí závazně předcházet jasné a srozumitelné seznámení žáka s cíli vzdělávání a k nim náležejících kritérií hodnocení. Žák má právo vědět, v čem a proč bude vzděláván a kdy, jakým způsobem a podle jakých pravidel bude v určité fázi vzdělávacího procesu hodnocen.
- Sebehodnocení žáka je nejen nedílnou součástí procesu hodnocení, ale je současně považováno za jednu z významných kompetencí, kterou chceme žáky naučit.
- Nepoužívá se tradiční zkoušení žáků před celou třídou, protože je to v rozporu s výchozí filosofií (vytváření bezpečného klimatu) a výrazná ztráta času pro ostatní žáky.
- Žáci mají právo při zjišťování jejich znalostí bez vysvětlení říct, že nejsou připraveni (toto neplatí při souhrnnějších písemných pracích).
- Ačkoliv závěrečné rozhodnutí o známce je na vyučujícím, děti se od začátku přibírají k **diskusi o známce**, aby jim byla jasná hodnotící kritéria a dál se posilovala jejich dovednost sebehodnocení.
- Žákům nejsou zadávány klasické „čtvrtletní písemné práce“ (rozhodování o výsledné známce za klasifikační období nemůže zásadně ovlivňovat jedna práce žáka).
- Pro přípravu na souhrnnější písemné práce se využívá kooperativní vyučování, kde skupina zodpovídá za to, že látce rozumí všichni členové skupiny.
- **Skupinová práce** se zásadně **nehodnotí známkou**, známku získává žák pouze za individuální výkon.
- Uvedená základní východiska pro hodnocení a klasifikaci jsou závazná pro všechny vyučující.

Hodnocení a klasifikace na prvním stupni

- Pro hodnocení žáků všech ročníků prvního stupně se používá **slovní hodnocení**. Toto slovní hodnocení je souhrnnou písemnou zpětnou vazbou o tom, co dítě zvládlo a o cílech vzdělávání pro další období.
- Pro sebehodnocení žáků a pravidelné poskytování písemné zpětné vazby třídní učitelkou nebo dalšími vyučujícími je doporučeno používat **týdenní plány pro žáky**. Ty obsahují stručný výčet učiva pro daný týden, místo pro vyjádření žáka, jak si myslí, že si učivo osvojil, a komentář učitele k témuž. Týdenní plány se ukládají

do portfolia.

- Používá se metoda **portfolia**, tj. průběžného shromažďování ukázek toho, co má dítě zvládnuto, resp. doklady o rozdílu na začátku a po dokončení učení většího celku. Kromě týdenních plánů se do portfolia ukládají také krátké popisy (nikoliv hodnocení a interpretace) významnějších příhod, které dokumentují úroveň sociálních dovedností dítěte. Žáci jsou bráni jako spolutvůrci svého portfolia, tj. spolurozhodují, které ukázky budou do něj zařazeny. Portfolia jsou nepostradatelnou součástí rozhovorů s rodiči o vzdělávání jejich dětí.
- Součástí kooperativního vyučování je tzv. **reflexe procesu** (vyučující zařazuje čas na reflexi do plánu hodiny), tj. žáci hovoří o tom, jaké dovednosti (kompetence) potřebovali ke zvládnutí úkolu, co příště musí udělat jinak, jak a proč. Také se učí shodnout se ve skupině v názoru na kvalitu výsledku či efektivitu postupu. Učitelé se snaží **získávat také zpětnou vazbu od žáků**, tj. žáci mají prostor k vyjádření k průběhu výuky (např. vyjádření v komunitním kruhu, formou ankety apod.)

Hodnocení a klasifikace na druhém stupni

- Na druhém stupni se pro hodnocení žáků především na konci pololetí používají známky. V průběhu vyučovacího procesu se využívá slovního hodnocení (převážně ústní formou). Žáci provádějí sebehodnocení a vzájemné hodnocení.
- Pro sebehodnocení žáků a pravidelné poskytování písemné zpětné vazby třídním učitelem je doporučeno používat především v 6. – 7. ročníku **týdenní plány pro žáky**. Ty obsahují stručný výčet učiva pro daný týden, místo pro hodnocení týdne žákem, a komentář třídního učitele k těmto. Týdenní plány se ukládají do portfolia.
- Žáci se při kooperativním způsobu výuky učí hodnotit jednak individuální výsledek práce a také jeho přínos pro druhé.
- Žáci mají možnost navrhnout učiteli způsob, jakým prokáží zvládnutí dané látky.
- **Písemné práce** musí být rovnoměrně rozloženy v jednotlivých klasifikačních obdobích.
- Souhrnné písemné práce v rozsahu dvaceti minut a delší zapisují vyučující s patřičným předstihem do Přehledu písemných prací, který je pro každou třídu založen v její třídní knize. Na jeden den je možno naplánovat jen jednu souhrnnou práci. Kontrolní práce v rozsahu 5 – 10 minut se do přehledu písemných prací nezaznamenávají.
- Za koordinaci písemných prací je ve své třídě zodpovědná třídní učitelka.

Převzato z ŠVP ZŠ Chrudim

Komentář:

Ukázka obsahuje pouze způsoby hodnocení žáků. Autoři nejdříve vymezili obecná pravidla, podle kterých hodlají učitelé postupovat. Protože způsoby hodnocení na 1. a 2. stupni jsou na této škole odlišné, rozhodli se tvůrci pro dvě samostatná vypracování. Ukázka neobsahuje kritéria hodnocení, která jsou povinnou součástí kapitoly o hodnocení žáků.